

17. 9. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o distribuci pojištění a zajištění: Komplexní změny v oblasti flotilového pojištění

Nově předložený návrh zákona, kterým se mění zákon č. [170/2018](#) Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů („ZDP“), přináší řadu zásadních změn, které mohou významně ovlivnit český pojistný trh. Návrh se aktuálně nachází ve fázi projednávání ve výborech Poslanecké sněmovny po prvním čtení („novela ZDP“). Novela ZDP je přímou reakcí na rozsudek Soudního dvora Evropské unie („SDEU“) sp. zn. C-633/20-TC Medical Air Ambulance Agency z 29. září 2022 („rozsudek“). Rozsudek poskytl klíčový výklad směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění („IDD“), zejména v otázce definice pojmů „distribuce“, „distributor“ a „zprostředkovatel pojištění“.

SDEU ve svém rozsudku konstatoval, že za zprostředkování pojištění je třeba považovat i činnost pojistníků, kteří za odměnu nabízejí účast ve skupinovém pojištění s nárokem na pojistné plnění.

Současná česká právní úprava, konkrétně § 4 ZDP, která výslovně uvádí, že činnost pojistníka spočívající v nabízení možnosti stát se pojištěným není zprostředkováním pojištění, tak není v souladu s výkladem SDEU. Je proto nezbytné provést komplexní revizi stávající legislativy, aby odpovídala interpretaci evropského práva a zajistila plnou harmonizaci s unijními předpisy.

V rámci této revize tak připravovaná novela ZDP výše zmíněné ustanovení § 4 ZDP zcela vypouští. Nově bude činnost pojistníků při nabízení možnosti stát se pojištěným v rámci skupinového/flotilového pojištění považována za zprostředkování pojištění. Výčet situací, v rámci kterých je možné zprostředkovávat flotilové pojištění, původně stanovený v § 4 ZDP, se proto v rámci novely ZDP přesouvá do § 5 ZDP. I nadále by tak mělo být možné zprostředkovávat flotilové pojištění za předpokladu, že pojištění souvisí s prodávaným zbožím nebo poskytovanou službou v rámci podnikání pojistníka, členstvím pojištěného v určitém sdružení, pracovním nebo obdobným vztahem mezi pojistníkem a pojištěným nebo s kulturními a sportovními či podobnými aktivitami pojistníka. Dále je zprostředkování flotilového pojištění možné, pokud pojištěné věci mají stejného vlastníka, pojištěný a pojistník patří do stejného koncernu nebo pokud se pojištění vztahuje na vady, poškození či ztrátu zboží, nevyužití nebo vady služeb poskytovaných pojistníkem, případně na pojistné události spojené s cestováním, jako je například poškození či ztráta zavazadel. To vše však pouze za předpokladu, že půjde o pojištění nerezervotvorné.

Podmínky pro zprostředkování pojištění

Ani novela ZDP nepočítá s tím, že každé jednání pojistníka bude považováno za zprostředkování pojištění. Důvodová zpráva k novele ZDP výslovně uvádí podmínky, které musí být kumulativně splněny, aby se jednalo o zprostředkování flotilového pojištění:

- pojistník zprostředkovává tzv. flotilové pojištění v rámci podnikatelské činnosti, tedy za odměnu;
- účast pojištěného v nabízeném pojištění je dobrovolná a vzniká až na základě individuálního a aktivního jednání pojištěného; a
- pojištěný má nárok na pojistné plnění.

Definice podnikatelského způsobu zprostředkování flotilového pojištění založená na odměně zprostředkovatele za takovou činnost může v praxi vést k diskusi. Zcela nepochybně se bude jednat o odměnu finanční, typicky formou provize či jiné platby. Domníváme se však, že za odměnu bude třeba v tomto kontextu považovat i jakékoli jiné plnění nebo ocenitelný prospěch (např. sleva, zvýhodněné sazby pojištění pro pojistníka nebo osoby s ním spojené apod.).

Zařazení flotilového pojištění do režimu zprostředkování pojištění přináší zásadní změny v regulačním rámci. Pojistníci zprostředkovávající flotilové pojištění budou nyní muset získat oprávnění ke zprostředkování flotilového pojištění, které je spojeno zejména s prokázáním odborné způsobilosti, specifického vzdělání a odborných znalostí a se zavedením vnitřních pravidel a postupů. Dochází rovněž ke zpřísnění jejich informačních a archivačních povinností a k rozšíření odpovědnosti pojistníků i na jednání dalších samostatných zprostředkovatelů, vázaných zástupců a doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů, které použijí při své činnosti.

Požadavky na odbornou způsobilost

Novela ZDP zavádí novou kategorii odborné způsobilosti pro „zprostředkování pojištění pojistníky“. Flotilové pojištění bývá zpravidla velmi rozmanité, zavedení samostatné odborné kategorie pro tento typ pojištění tedy umožní lépe přizpůsobit požadavky na odbornou způsobilost a usnadní identifikaci těchto zprostředkovatelů v registru. Aby pojišťovací zprostředkovatelé a jejich zaměstnanci mohli prokázat své odborné znalosti a dovednosti v oblasti zprostředkování flotilového pojištění, budou muset projít vzdělávacím programem u akreditované osoby a získat osvědčení o jeho úspěšném absolvování. Dále se bude na zprostředkovatele flotilového pojištění vztahovat také povinnost absolvovat následné vzdělávání.

Nově se na osoby zodpovědné za zprostředkování flotilového pojištění bude vztahovat rovněž požadavek na maturitní nebo vyšší vzdělání. Aby se zmírnil dopad této nové úpravy, poskytuje se osobám, které nemají k datu účinnosti novely ZDP požadované vzdělání, 48 měsíců na jeho doplnění. Osobám, které po dobu alespoň tří let před nabytím účinnosti novely ZDP vykonávaly zprostředkovatelskou činnost v oblasti flotilového pojištění, je udělena trvalá výjimka z požadavku maturitního vysvědčení. Tyto osoby tak budou mít možnost pokračovat v činnosti v této oblasti bez potřeby dodatečného vzdělání.

Trvalá výjimka z požadavku maturitního vysvědčení pro osoby s praxí v oblasti zprostředkování flotilového pojištění může být přínosná, je však otázkou, jak se bude tato praxe prokazovat. Možným přístupem je využití pracovních smluv, výkazů činnosti nebo třeba potvrzení od zaměstnavatelů, které by jasně dokládaly, že dotyčná osoba skutečně vykonávala zprostředkovatelskou činnost v oblasti flotilového pojištění po stanovenou dobu.

Informační povinnosti

Pojistníci jednající jako zprostředkovatelé budou mít rovněž rozšířené informační povinnosti vůči pojištěným osobám, což má za cíl zlepšit transparentnost a ochranu spotřebitele v procesu distribuce pojištění.

ZDP již v současném znění stanovuje, že pojišťovací zprostředkovatel musí informovat zákazníka o

způsobu své odměny. V případě flotilového pojištění může část odměny pocházet od pojistníka, což musí být zákazníkovi sděleno. Dle novely ZDP je pojišťovací zprostředkovatel nově povinen vydat pojištěnému i potvrzení o pojištění. Zmíněné potvrzení může vydat i pojišťovna, čímž se splní povinnost zprostředkovatele. Novela ZDP také významně upravuje a zpřísňuje archivační povinnosti.

Zastupování

Důvodová zpráva k novele ZDP výslovně stanoví, jaké způsoby zastupování budou v oblasti distribuce pojištění na základě nové právní úpravy možné. Jsou jimi:

- pojišťovna - vázaný zástupce (pojistník),
- pojišťovna - doplňkový pojišťovací zprostředkovatel (pojistník),
- pojišťovna - samostatný zprostředkovatel (pojistník) - vázaný zástupce nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel,
- pojišťovna - samostatný zprostředkovatel (pojistník) - samostatný zprostředkovatel - vázaný zástupce nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel (důvodová zpráva).

Naopak následující způsoby zastupování dle důvodové zprávy k novele ZDP možné nebudou:

- pojišťovna - samostatný zprostředkovatel - vázaný zástupce (pojistník),
- pojišťovna - samostatný zprostředkovatel - doplňkový pojišťovací zprostředkovatel (pojistník),
- pojišťovna - samostatný zprostředkovatel - samostatný zprostředkovatel (pojistník).

Odpovědnost

S rozšířením distribuční struktury úzce souvisí i úprava odpovědnosti za přestupky. Samostatný zprostředkovatel, který je pojistníkem, bude nově odpovědný nejen za své vlastní jednání, ale také za jednání jiného samostatného zprostředkovatele, kterého použil při své činnosti. Tato odpovědnost se vztahuje i na jednání vázaných zástupců a doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů tohoto dalšího zprostředkovatele. Toto ustanovení má za cíl zajistit, aby hlavní článek distribučního řetězce nesl odpovědnost za kvalitu a zákonnost celého procesu zprostředkování. Zmíněné nastavení klade zvýšené nároky na samostatného zprostředkovatele, který je pojistníkem, a to především z důvodu jeho silné pozice v tomto právním vztahu, neboť právě on je stranou pojistné smlouvy.

Rozsah kontroly pojišťovny či samostatného zprostředkovatele, jak v současné době upravuje § 48 ZDP, se nově rozšiřuje i na samostatného zprostředkovatele, který je pojistníkem, jiného samostatného zprostředkovatele, kterého použije při své činnosti, jeho pracovníků, jeho vázaných zástupců a doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů a jejich pracovníků. Pokud pojišťovna svá pravidla kontroly zanedbá a nepečlivě vybere samostatného zprostředkovatele, který je pojistníkem, nebo na něj nedostatečně dohlíží, bude případně ručit za jeho splnění povinnosti k náhradě škody.

Potenciální dopady právní úpravy

Výše uvedené změny pravděpodobně budou mít významný dopad na český pojistný trh. Zvýšená regulace povede k tomu, že mnohé podniky, které dosud nabízely pojištění jako doplňkovou službu, budou nyní čelit přísnějším regulačním standardům.

Pro zajištění hladkého přechodu na nový systém obsahuje novela ZDP řadu přechodných ustanovení. Tato ustanovení poskytují stávajícím pojistníkům dostatečný čas na adaptaci na nové regulační prostředí. Například osoby, které před nabytím účinnosti novely ZDP nabízely možnost stát se pojištěným, budou moci tuto činnost vykonávat na základě svého dosavadního oprávnění (například živnostenského listu) po dobu až 24 měsíců od nabytí účinnosti novely ZDP. Pokud během této doby podají žádost o nové oprávnění a rozhodnutí nebude do konce lhůty vydáno, mohou pokračovat v

činnosti až do vydání rozhodnutí. Dále pokud pojistníci současně drží některé z oprávnění ke zprostředkování pojištění (samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel), mohou vykonávat činnost pojistníka na základě dosavadního oprávnění do 24 měsíců od účinnosti novely ZDP. Pro pokračování ve zprostředkování flotilového pojištění musí požádat o změnu zápisu v registru a rozšířit předmět činnosti o „zprostředkování pojištění pojistníkem“. Poměrně dlouhá je i legisvakanční lhůta novely ZDP. Účinnost nastane až prvním dnem sedmého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Tereza Davidová,
advokátka

Aneta Hladíková,
advokátka

Deloitte.
Legal

[Deloitte Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady

Tel.: +420 246 042 100
e-mail: legalcz@deloittece.com

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě – zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)